

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus iaculatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Cap. XII. De laude Dei & gratiarum actione per orationes iaculatorias
frequentandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

mori non sinat, eum misera immortalitate donatū, perpetuis subijcit ærumnis? Quantula harum miseriarum pars est, ea quam patior tristitiâ? Quid dico pars, quando nec umbra earum est, non imago, nec vlla ratione cum ijs conferēda? Patere igitur hæc qualiacumque ô anima mea, perfer & obdura quandoquidem longè promerita es grauiora & acerbiora. Atque hæc de frequentandis aspirationibus, quibus ad Dei gloriam omnia nostra reuocamus, & earum occasione quemadmodum tristitia vel gaudio affectos ad Deū aspirare oporteat, paucis dicta sint.

CAPVT XII.

De laude Dei & gratiarum actione per orationes iaculatorias frequentandis.

LAUDE & gratiarū actione, Deo nihil gratius posse accidere traditū à Sâctis Patribus. Ac Chrysoft. quidem ita ratiocinatur. Propheta Iudæos alloquens non dicit; Tollite armenta bouum aut similæ mensuras, sed tollite vobiscum verba; quoniã maximū & pretiosissimum sacrificium sunt verba & laudes Dei, idque probat ex psalmo 68. vbi cū Deo bonorū omnium largitori gratias ageret Dauid pro victoria: Laudabo, ait, nomen
F Dei

Homil.
cū presbyter
esset designatur
tom. 5.

Osee
24. 31

Dei cum cantico, & magnificabo eū in laude. Et placebit Deo super vitulum nouellū, cornua producentem & vngulas. Bernardus verò postquam fusè est profecutus laudes vnguenti contritionis (sic enim appellat) longè eidem præfert vnguentum deuotionis, quo gratiarum actio, quam modò commemorauit, continetur. Sed præstat ipsummet audire: cuius eloquium ita dulce, vt mel & lac ab eius ore fluere videantur. Secundi huius, inquit, vnguenti aromata terra nostra nequaquam profert, sed procul & de vltimis finibus ea nobis conquirimus, nempe omne

Sermo-
nero. in
Cant.

Iacob. 1.

datum optimum, & omne donū perfectum defursum est, descendens à Patre luminum. Fit enim vnguentum istud de diuinis collatis humano generi beneficijs. Fœlix qui ipsa sibi studiosè colligere, & ante mentis suæ oculos digna cum gratiarum actione reducere curat. Perfectò cum fuerint in vasculo pectoris pistillo crebræ meditationis contusa atque contrita, deinde igne Sancti desiderij simul decocta omnia, & demum impingua- ta oleo lætitiæ, erit vntio longè preciosior, excellentiorque priore. Sufficit ad id probandum eius testimonium qui ait: Sacrificium laudis honorificabit me. Nec dubium quin excitet ad laudandum beneficiorum recordatio. Porro cum scriptura hoc solum testetur de priore vnguento, quia nequaquam

Psal. 49.

quam despicitur, liquet amplius esse cōmendatum quod & honorificat. Denique illud pedibus apponitur, hoc capiti. Si enim in Christo caput ad diuinitatem referendū est, dicente Paulo; Caput Christi Deus: procul ^{i. Cor.} ^{ii.} dubio, caput vngit, qui gratias agit, quoniam Deum tangit, non hominem. Itaque illud pedibus, hoc capite exhibetur. En quale vnguentum proposui vobis, quo se nimirum tangi caput illud tremendum principatibus non ducit indignum, imò & honoris insignē iudicat, dicens: Sacrificium laudis honorificabit me.]

Pergit idem differere quemadmodū non sit cuiuslibet, tanti pretij vnguentum hoc cōficere, aut ora soluere in Dei laudes, magnis ad id opus esse facultatibus, opibusque, nec à tenuioribus exhiberi posse. Quamobrem (inquit) non est pauperis & inopis, seu pusilli cordis animæ, conficere istiusmodi vntionem, nempe cuius aromata & species sola confidentia possidet, quæ tamen de libertate spiritus & cordis puritate descendit. Quæ enim pusillanimis est & modicæ fidei mens, rei suæ familiaris tenuitate cōstringitur, nec valet præ inopia ociari ad vacandum diuinis laudibus, seu his quæ laudes pariunt, intuentis beneficijs. Et si quando certè conatur assurgere, confestim domesticarum necessitatum curis vrgentibus, reuocatur ad sua, &

in se comprimi propria egestate compellitur, non est ergo pauperum hoc vnguentum.]

Et quoniam ita Deo accepta, & imprimis cara est hæc vnctio, ea vehementer optat fratres suos abundè perfusos & delibutos: ostendit item ad quos vsus apta est, & quem fructum pariat. Ea est huius viri suauitas atque elegantia in dicendo, vt numquam tædio sit, numquam fastidio: Vtinam (ita exclamat) vos omnes videam alacres in laudibus Dei, spiritali hac pinguedine abundantius redundantes: nec iterare piget, cupio vos omnes fieri sacræ huius vnctionis participes, illius videlicet in qua Dei beneficia cū lætitia & gratiarum actione recolit sancta deuotio. Hoc enim bonum est tum propter releuandos vitæ præsentis labores, qui vtique tolerabiliores nobis fiunt exultantibus in laude Dei: tum quia nihil ita propriè quemdam terris repræsentat cælestis habitationis statum, sicut alacritas laudantium Deum: scriptura dicente, Beati qui habitant in domo tua Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te.]

Serm.
II.

Pfal. 83.

Hæc Bernardus: Et sanè laus Dei, idioma est paradisi, iugisq̄ue beatorum illorum spirituum materiæ expertium occupatio. *Gaudium & lætitia inuenientur in ea* (cælesti scilicet Hierusalem) *gratiarum actio & vox laudis, per* *Isa. 57. 3. vicos eius, Alleluia cantabitur. Post hæc* (ait Christi

sti

si dilectus discipulus) audiui quasi vocem tubarum multarum in celo dicentium, Alleluia, laus & gloria, & virtus Deo nostro est. Iterum audiui sicut vocem aquarum multarum, & sicut vocē tonitruorum magnorum dicentium, Alleluia: quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens. Quod itaque nos æternum facturos speramus, cur hinc non inchoemus? Cur non repleatur os nostrum laude, vt cantemus gloriam altissimi, & tota die magnitudinem eius? An fortè deest materia laudum eius? At considera, (ait mellifluus Bernardus) quanta tibi largitus est ad sustentationem, quanta ad eruditionem, quanta ad consolationem, quanta ad correptionem, quanta etiam ad delectationem.

Tobia
13.22.

Apo.
19.1.6.

Ps. 70. 8.

In psal.
Qui ha-
bitat.
serm. 14

lib. 4 de
benefit.
5. & 6.

Vnde hæc innumerabilia (quærit Seneca) oculos, aures, & animum mulcentia? Vnde illa luxuriam quoque instruens copia? neque enim necessitatibus tantum nostris prouisum est, vsque in delicias amamur. Sed vnde tibi istum quem trahis spiritum? Vnde istam quæ per actus vitæ tuæ disponis atque ordinas lucem? Vnde sanguinem cuius cursu vitalis continetur calor? Vnde ista palatum tuum saporibus exquisitis vltra satietatem lacescentia? Vnde hæc irritamenta iam lassæ voluptatis? Vnde ista quies in qua putrescis ac marces? nonne si gratus es dices? Deus nobis hæc otia fecit.] Hæc Seneca.

Quidni igitur pro his (vt post Oseam loquitur

quitur Apostolus) offeres hostiam laudis
semper Deo, id est, fructum vel vitulos labio-
rum confitentium nomini eius? qua quidem
oratione, vel ipso Hieronymo teste, aliud
nihil significatum voluere quam laudes Dei
& gratiarum actionem. Quæ eò etiam ma-
gis sunt adhibenda, quòd vt scribit Chryso-
stomus, quamquam nos Deus innumeris
prosequatur beneficijs, nihil aliud à nobis
exigit præter gratiã, non quòd eius sit egens,
sed vt eã ipsã eius munificentiam, largita-
remque ad ampliora etiam in dies danda
prouocemus.]

Sed videndus ne Bernardus nobis impru-
dentibus excidat. Is enim varias quodam
sermone suggerit rationes & dona ob quæ
negat nos vniquam ab actione gratiarum
cessare debere. In quotidianis (ita fratres
suos compellat) exercitijs & bellis quæ nulla
hora, piè in Christo viventibus desunt, à
carne, à mundo, à diabolo, sicut militiã esse
vitam hominis super terram incessanter ex-
perimini in vobismetipsis, quotidiana ne-
cesse est cantica pro assecutis victorijs inno-
uari. Quoties tentatio superatur, aut vitium
subiugatur, aut imminens periculum decli-
natur, aut laqueus insidiantis deprehendi-
tur, aut annosa & inueterata quæcumque
animæ passio semel perfecteque sanatur, aut
multum diuque cupita & sapius petita, vir-
tus,

cap. 14.

In Ge-
nesim
ad c. 18.Serm. 1.
in Cant.

tus, tandem aliquando Dei munere obtine-
 tur, quid nisi toties iuxta prophetam, perso-
 nat gratiarum actio & vox laudis, & ad sin-
 gula quæque beneficia benedicatur Deus in
 donis suis? Alioquin ingratus reputabitur cū
 discussio venerit, qui non poterit dicere Deo,
 Cantabiles mihi erant iustificationes tuæ in Psal. 118
 loco peregrinationis meæ. Arbitror vos in
 vobis ipsis illa iam recognoscere, quæ in psal-
 terio nō cantica canticorū, sed Cantica gra- Pf. 83. 6.
 duum appellantur, eò quòd ad singulos pro-
 fectus nostros, iuxta ascensiones quas quis-
 que in corde suo disposuit, singula sint can-
 tica depromēda ad laudem & gloriam pro-
 mouentis. Quonam modo impleatur aliter Pf. 117.
 versiculus ille non video: Vox exultationis
 & salutis & in tabernaculis iustorum. Aut
 certè Apostoli illa pulcherrima saluberrimā-
 que exhortatio: in psalmis, hymnis, & canti- Colof. 3
 cis spiritualibus, cantantes & psallentes in Ephes. 3
 cordibus vestris Domino.] Hactenus Ber-
 nardus.]

Ex quibus fit amplissimam utique esse di-
 uinarum laudum segetem si ad singula eius
 beneficia (vt merito præcipit Bernardus)
 gratiarum actio sit vsurpanda. Quod idem
 alio quodam loco planius etiā explicat hñce
 verbis. Disce in referendo gratiam non esse Serm.
 tardus aut segnis, disce ad singula dona gra- 51. in
 tias agere. Diligenter (inquit Sapiens) con- Cant.
 sidera

sidera quæ tibi apponuntur, vt nulla videlicet Dei dona debita gratiarum actione frustrentur, non grandia, non mediocria, non pusilla. Denique iubemur colligere fragmenta ne pereant, id est, nec minima beneficia obliuisci.]

Quod quidem à P. Petro Fabro vno è decem Beati Ignatij socijs egregiè præstitum didicimus, hic enim in commentarios suos seu Ephemerides referebat singula Dei in se beneficia, etiam minutissima, etiã omnium communia, perinde ac sibi vni collata. Deplorabat quæ suam atque aliorum in ijs retractandis incuriam, eamquæ sacrificijs expiabat. Idcirco cum villarum amœnitatem, agrorum fecunditatem, nemorum oblectationem atque vtilitatem oculis peregrinando lustrabat, etiam possessorum nomine grates agebat Deo, & illis ipsis petebat veniam, si fortè velut abiectæ ad pabula pecudes, vnde bona illa acciperent, non sentirent.

Sed meritò oscitantiæ arguerer si præclara
 lib. 12. Inst. c. 17 Cassiani in hæc rem monita prætermittere:
 postquæ enim varijs scripture testimonijs confirmavit gratiæ necessitate ad singulas quæ supra naturam sunt actiones, ita concludit. Postremò vniuersa beneficia eius cum gratiarum actione mente sollicita perlustrâtes, super his omnibus quòd vel pugnauimus, vel illuminationem scientiæ, vel disciplinam discre-

discretionis ab eo cōsecuti sumus, vel quòd
 suis nos armis instruxit, & virtutis cingulo
 communiuit, vel quòd inimicorum nostro-
 rum nobis præbuit dorsum, & tribuit virtu-
 tem comminuendi eos vt puluerem ante fa-
 ciem venti, intimo cordis affectu clamemus ^{Pf. 17. r.}
 ad Deum: Diligam te Domine virtus mea,
 Dominus firmamentum meum & refugium
 meum, & liberator meus. Deus meus, adiu-
 tor meus & sperabo in eum. Protector
 meus, & cornu salutis meæ, & susceptor
 meus. Laudans inuocabo Dominum, & ab
 inimicis meis saluus ero.] Atque hæc Cas-
 sianus.

Cuius vt & Diui Bernardi, cæterorumque
 summorum virorum si præceptiones sunt
 seruandæ, quænam quæso vitæ nostræ pars
 gratiarum actione vacabit? Imò verò quo-
 modo ei sufficiet omnis vita nostra, quam-
 quam omnes curas, operam, tempus, cogi-
 tationes vigiliâsq; nostras ad id potissimum
 conferamus? An fluit temporis momentum,
 quo nobis non benignè faciat Deus? quo
 non profundat in nos infinita omnis generis
 beneficia? An non in singula momenta infi-
 nitas conseruat, continetque creaturas, quæ
 nostri causa & sunt, & verè laborant: vtputa
 cælum & elementa, astra, sydera, solem,
 & lunam?

Atque vt præclarè monet Seneca, tot ar-
 busta

busta non vno modo frugifera, tot herbas salutare, tot varietates ciborum per totum annum digestas, vt inertī quoque, fortuita terræ alimenta præberent? Iam animalia omnis generis, alia in sicco solidoque, alia in humido innascentia, alia per sublime dimissa, vt omnis rerum naturæ pars tributum ali- quod nobis conferret. Flumina hæc amœnissimi flexibus campos cingentia: illa præbitura commercij viam vasto & nauigabili cursu vadentia: ex quibus quedam statis diebus mirabile incrementum trahunt, vt an- hela & feruenti loca subiecta cælo subita vis æstiuū torrentis irriget. Quid medicorum torrentium venas? quid in ipsis littoribus aquarum calentium exundationes? Quid tot metalla defossa; tot sola aurum vehen- tia, tam immane argenti, æris, ferri pondus omnibus locis obrutum, cuius inuestigandi tibi facultatem dedit, ac latentium diuitiarum in summa terra signa disposuit.]

Et non ita multo post, Ille (Deus scilicet) tot artēs, tot vocum varietates, tot sonos, alios spiritu nostro, alios externo, cantus edituros commentus est. Neque enim no- stra ista, quæ inuenimus, dixeris, non ma- gis quàm quòd crescimus, quàm quòd ad constitutum tempus sua corpori officia re- spondent.] Hæc Seneca.

Quæ quidem eò attuli libentiùs quòd ab-
ido-

idololatra nec Christianis sacris initiato proficiscuntur: ex quibus liquet gratiam seu gratitudinem, eiusque principem partem, gratiarum actionem, hominum generi ab ipso ortu esse innatam, ut preclare etiam obseruat Chrysostomus.

Ad superius autem recensita beneficia, addendum hominum obsequium qui qua- Homil.
27. in
Gen.
quaersum per orbem dispersi, alius in aliud incumbit, vnde ad singulos aliquid emolumentum dimanat: Ut omittam Angelorum obsequia & quasi famulatum, diuorum intercessionem & suffragia: & totum caelestis curiae patrocinium & presidium, quod mortalibus deesse patitur numquam propensa eorum in nos beneuolentia; verum singula volente percurrere tempus deficit, mentisque hebetescit acies. Quod enim sufficiat tempus spiritualibus recensendis beneficiis? diuina amicitia & gratia, qua diuinae consortes efficiamur naturae? virtutibus, donis & fructibus, & quasi sacris foetibus Sancti Spiritus? ope Dei ad singulas actiones, & imprimis ad eas quae naturae facultatem excedunt, praesentanea semper, & in promptu?

Quid commemorem diuinam praedestinationem, vocationem, iustificationem? Quid Ecclesiae Sacramenta, Sacrosanctum Missae sacrificium, quo Christus ipse continetur & offertur? Quid filij Dei laboriosissimam vitam,

vitam, crudelissimamq; mortē in cruce pro nobis obitam? Quid cælestem gloriã, eiusq; spem, certumq; pignus nobis tot promissis, tot Sacramētis, tot largitionibus confirmatum? Quid infinita alia quibus supputandis calculi nulli, Arithmetica nulla possit par inueniri? Et quidē his in singula momenta fruimur. Vnde consequitur diuinam munificentiam quodlibet vitæ nostræ punctum infinitis, imò infinitè infinitis prosequi donis & largitionibus: Quibus si vicem quodammodo rependere volumus, quis non videt nos infinitis partibus longè ab ijs superari? nec singulorum hominum aut atates aut vires, in vnum licet coalescerent aut conflarentur, posse vllò vñquam tempore tam immensæ largitati, benignitatiq; pares inueniri?

Et sanè eam ob causam credo toties & tam enixè commendatam ab Apostolo hanc gratiarum actionem. *Ambulate in Christo* (ita Iuis Colossensibus) *abundantes in ipso in gratiarum actione. Sine intermissione orate*, (ita alloquitur Thessalonicenses) *in omnibus gratias agite. Implemini Spiritu Sancto* (ita sibi charissimos Ephesios) *gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Christi, Deo & Patri.*

An non idem, rudi licet, & inculto Iudæo inculcat Isaias grauiissimis hisce verbis?

Qui

Qui reminiscimini Domini ne taceatis, & ne detis
 silentium ei, donec stabiliat, & donec ponat Ieru-
 salem laudem in terra. Verat eos Propheta,
 Dei laudes silere & reticere, neque nos pati-
 tur ab iis vlllo vniquam tempore feriari: Si
 igitur eos nos esse volumus, qui debemus,
 & nos ipsi Deo probare, maioraque in dies
 promereri beneficia, erimus toti in gratia-
 rum actione, prima, media, postrema, omni-
 que nostra cogitatio in id vnum summo co-
 natu feretur: nulla quantumuis exigua vitæ
 nostræ portio ab hac tam pia tamque neces-
 saria exercitatione erit immunis. Semper ^{In ps. 69}
 (monet grauitè Augustinus) magnificetur
 Dominus. Peccatores, magnificetur vt vo-
 cet. Confiteris, magnificetur vt ignoscat.
 Iam iustè viuus, magnificetur vt regat. Per-
 seueras vsque in finem, magnificetur vt glo-
 rificet. Magno itaque nos scelere existima-
 bimus obstrictos, si vel vnum nobis temporis
 abeat momentum Deo illaudato, si vel pun-
 ctū effluat, quo nos eius cœperit obliuio. Il-
 lud, *Deo gratias* tam familiare Beatæ Virgini
 Dei genitrici, in omni sermone nostro vsur-
 pabimus, de qua scribit Sanctus Bonauentu-
 ra post D. Hieronymum in hæc verba. Sine
 intermissione benedicebat Deū, & ne fortè
 in salutatione sua à Dei laudibus tolleretur, si
 quis eam salutabat, illa pro salutatione sua,
Deo gratias respondebat. Denique primum ex
 ipsa

In me-
 ditat.
 vitæ
 Christi
 c. 3.

ipsa exiit, ut dum salutantur homines, sancti,
Deo gratias dicant.] Hæc Sanctus Bonavent.

Scimus quidem laudabilem hanc eandem consuetudinem iam inde à primo suo ortu, à familia quadam religiosa usu receptam, & in hodiernam usque diem feliciter propagatam, siue enim alium appellent, siue appellentur ab alio, seu salutem impertiant seu reddant, & in omni sermone adhibent præmittuntque hoc quæsi præludium, *Deo gratias*: tum ut Sancta quadam æmulatione Dei matrè imitentur, tum ut hac ratione absque vlla parenthesi & interruptione Dei laudibus cui se omnia debere profitentur, cuiusque beneficentia in singula momenta perfruuntur, insistant. At utinam quemadmodum hoc patrū suorum institutum Sanctè inchoatum hæctenus viguit floruitque: ita ad posteros integrum, illibatumque perpetuòque usu magis quam litteris consignatum, confirmatumque transmittatur.

Atque ut eò vnde egressa est referat se oratio. Benedicemus Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore nostro. Neque verò eo contenti: Inuitabimus item alios hæc Prophetica voce ad idem præstandum. *Magnificate Dominum mecum, & exaltemus nomen eius in idipsum. Et, laudem dicite Deo nostro omnes serui eius: & qui timetis eum, pusilli & magni.*
Gall.

Apoc.
19.5.

Gaudeamus & exultemus & demus gloriam ei. *Eccles.*
 Glorificate eum quantumcumque potueritis, super-^{43-32.}
 ualebit adhuc, & admirabilis magnificentia eius.
 Benedicentes Dominum, exaltate illum quantum
 potestis; maior enim est omni laude. Exaltantes il-
 lum replemini virtute, ne laboretis, non enim com-
 prehendetis. Quod si quos inuitabimus, mi-
 nus sequentur, tardioresque se exhibebunt,
 agamus nos ipsi personam eorum, amule-
 murque Patrem Fabrum, cui tanti erat hæc
 gratiarum actio, ut non modò se ingratum
 esse nolleret, sed ne cæteros quidem: quocirca
 etiam aliorum nomine diuinæ maiestati iden-
 tidem gratias agebat.

Et quoniam se tanto huic muneri longè
 impari existimabat, inuocabat (ait histo-^{l. 3.}
 ria Societatis Iesu) inter peregrinandam Sanctos
 cuiusque loci patronos ac tutelares, què
 in usum longâ peregrinatione quampluri-
 morum nomina collegerat, ut pro habitatoribus
 suis aut gratias agerent, aut veniam à Deo peterent,
 partesque illas officij, atque gratiarum, quas ipsi
 incolæ vel negligerent, vel ignorarent, ipsi
 vtrò susciperent atque peragerent. Eisdemque
 egentes auxilio & solatio, & singula nominatim
 calamitosorum nomina commendabat.]

O fœlicem illum cui omnis vitæ momenta
 sic decurrunt! Cui viuere, est conditorem
 suum laudibus indefinenter celebrare! cui
 mors

mors est omni tristior morte, vel minimum
 de Deo filere. Quid enim beatius (quærit
 Epist. de vita fo- Basilius) quàm Angelorum concentum in
 lit. ad Gregor. Nazian. terra imitari? quàm statim oriente die in pre-
 ces excitari? quàm in hymnis & canticis ve-
 nerari creatorem?]

Sed ô fœlicem; imò verò mortalium om-
 nium fortunatissimum, si mors illum his pie-
 tatis in Deum actionibus incumbentem oc-
 cupet. Nequaquam mors dicenda talis vi-
 tæ exitus: aut si mors dicenda, equidem eam
 mortem longè omni vitæ, quantumlibet
 beatè omniumq; bonorum copiis affluen-
 ti anteponendam censeo. Plerique spero,
 pedibus ibunt in eam sententiam.

C A P V T XIII.

*De nonnullis aspirationibus calitùs
 inspiratis frequentandis.*

ADMODVM Reuerendus Dominus
 Blosius vir eximiæ pietatis & eruditio-
 nis pias aliquot iuxta atque vitales rationes
 ad Deum aspirandi suggerit, quas nonnullos
 Christi familiares asserit diuina reuelatione
 didicisse. Earum præcipuas paucis cõplectar.

Prima est, quâ quæcumque à nobis ema-
 nant, siue actiones sint exteriores, siue ser-
 mones, siue interiores animi motiones,
 cuius-

Inst.
 Spirit.
 c. 9.